(Nro. 209.)

GAZETA LWOWSKA

We Srodę Nro. 104. 12. Września 1821.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Na posiedzeniu Stanów z d. 1. Sierpnia odczytano list Ministra Skarbu, donoszącego, iż z powodu niedostatku dokładnych obiaśnień ze strony Ministra Marynarki niemógł ieszcze przełożyć zupełnego stanu wydatków. P. Fernandez Thomas żądał z tego powodu, aby Ministra Marynarki pociągnąć za tę opieszałość do odpowiedzialności i dodał »kiedy tak wysoki urzędnik podobnie postępuie, czego spodziewać się trzeba po mnieyszych urzędnikach? Żądam imieniem narodu, aby Minister Skarbu przełożył w ośmiu dniach stan wydatków, i by ten, kto winnym iest tey zwłoki został ukarany.« Wniosek ten przez wielu Deputowanych poparty, przyięto.

C. K. Austryiacki nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister na Dworze Króla Jmci nayprawowiernieysyego, Baron Sturmer przybył na d. 31. Lipca z Rio-de-Janeiro do Lizbony.

Hiszpaniia.

Listy z Barcellony z d. 8. z. m. odebrane w Lugdunie z Perpignan, donoszą, że żołta gorączka pokazała się w dzielnicy miasta bliskiey portu. Mowią, że zaraza ta przywiezioną została z Hawanny przez okręt tamże przybyły; między innemi umarło tam bardzo prędko trzech cieślów użytych do naprawienia iednego z podeyrzanych okrętów, Władze kazały po śmierci zamurować ich domy. Z rady wydziału lekarskiego w Perpignan, wyruszyły zaraz na granicy nad morze batalliony z woyska będącego tamże na załodze, gdzie przedsiewzięto wraz naysurowsze środki, aby zabronić szerzeniu się tey zarazy do Francyi.

Podług wiadomości z Bajonny, Hrabia Torre Musquiz (brat Arcybiskupa Santiagskiego w Gallicyi), który taiemnie uszedł z Madrytu dla udania się do Francyi, został w Wittoryi poymany i aresztowany.

Rossyia.

O to iest Dokończenie Rozporządzenia Cesarskiego względem utworzenia w Odessie oddzielnego Portu wolnego:

Przepisy dla wolnego portu w Odessie.

1. Na skład towarów zagranicznych przybywaiących morzem do portu wolnego, od cła wchodowego powszechną Taryffą na mocy postanowienia z d. 18. Kwietnia 1817 uwolnionych, wyznaczona będzie osobna dzielnica w pobliskości kwarantanny i portu, zawieraiąca tylko składy opasane murem. Składy powinny bydź wygodne, trwałe i zabezpieczaiące towary od uszkodzenia. Dzielnica ta ze wszystkich stron odłączona, tworzyć będzie skład dla towarów wolnego portu i mieć będzie swoie granice. Dla dozoru za murami postawiony będzie dom cłowy nadzoru a dla przywozu i wywozu towarów, brama z mieszkaniem dla straży cłowey.

2. Wszystkie towary przychodzące morzem, po ukończeniu kwarantanny i gdy urząd cłowy Odesseński otrzymał iuż o tem z kwarantanny wiadomość, przybywać będą prosto do składów wolnego portu pod dozór urzędu cłowego, aby pomimo tego nic wprowadzonego niebyło, atoli bez przezierania i podawania nakazanych deklaracyy. - Towary, mogą w tych składach zostawać zachowane podług upodobania kupców pod pieczęcią i zamknięciem właścicielów.

3. Według zasad przepisów kwarantanny artykułów 35, 38 i 43 obowiązane są kwarantanny żądać od szyprów spisu przywiezionych towarów i rzeczy, a w razie gdyby szyper niebył w stania podania spisu, takowy sporządzony będzie w kwarantannie podług iego zeznania, podobnież kwarantanny podług treści 191 artykułu obowiązane są udzielać urzędowi cłowemu obszernieyszych wiadomości i spisów względem wszystkich towarów obiętych pod liczbą zarażonych i niezarażonych. Obowiązek ten dopełniać powinna kwarantanna w Odes-

się pomimo istniejącego wolnego portu i uwolnien... od zapłaty cła wchodowego.

4. Towary przybywaiące lądem niepodlegaią odbywaniu kwarantanny i sprowadzone będą wprost do urzędu cłowego i z tego po przekonaniu się o należytém onych wprowadzeniu i po obeyrzeniu pak, stępla ołowianego materyiałów do pakowania i sámego upakowania, gdy wszystko nietkniętem się okaże, przepuszczone będą do składu portu wolnego. Od tego wyięte są towary przechodowe, które zupełnie w pakunkowych domach urzędu cłowego w Odessie lecz nie w składach portu wolnego złożone bydź powinny; gdyby zaś niebyło tyle domów pakunkowych urzędu cłowego, złożone będą w składach prywatnych, które kupcy nayma i tam pod władzą urzędu cłowego zostawać będą aż do wysłania ich morzem, lub aż do użycia onych na wewnętrzne spotrzebowanie podług zasad §. 24. prawideł o handlu przewozowem od granic Europeyskich do Odessy. Gdy przy obeyrzeniu, pokaże się że naruszony lub utracony został stępel ołowiany, naruszone do pakowania materyiały lub skrzynia z towarami albo tylko same upakowanie, natenczas urząd cłowy w Odessie obowiązany iest takowe skrzynie otworzyć i z towarami, które podług ustanowy o przewożeniu i składaniu towarów z urzędów cłowych wchodowych do urzędów cłowych składowych, tamże sprowadzone były, podług teyże ustanowy postąpi, zaś z towarami, które podług ustanowy o handlu przechodowym od granic Europeyskich do Odessy, tamże przywiezione zostały, znowu podług tey ustanowy postąpi.

5. Taryffą powszechną rozporządzone cło konsumowe czyli wewnętrzne, od wszystkich towarów przeznaczonych na zużycie w mieście Odessie i iego obwodzie, iak długo istnieć będzie port wolny, przynależeć ma miastu, i na rzecz iego wpływać do innych dochodów przeznaczonych na urządzenie i utrzymanie publicznych zakładów i instytutów, ściągaiących się do pomyślności handlu i mieszkańców. Początkowie cło to użyte będzie szczególniey na budowę składów portu wolnego i opasanie onych murem.

6. Ponieważ cło konsumowe od towarów, zużywanych w Odessie i iego obwodzie przeznaczone iest na dobro miasta, zatém wolno iest temuż, by dla zapewnienia się o rzetelnym poborze miało przy urzędzie cłowym w Odessie, dwóch Deputowanych, którzy corocznie wybierani z liczby naywięcey maiących zaufania mieszkańców potwierdzeni zostaną w tym charakterze przez Gubernatora woiennego Chersońskiego.

7. Towary złożone w składach wolnego portu, pod zamknięciem i pieczęcią właścicieli, mogą tamże zostawać bez wyznaczonego czasu podług ich woli, i będą z tychże wydane z oznaczeniem właściciela lub zużycia w mieście Odessie i iego obwodzie lub dla rozesłania ich do innych miast Państwa lub dla wyprowadzenia ich na powrót za granicę.

8. Towary zagraniczne, przeznaczone na zużywanie w Odessie uwolnione były oprócz opłaty cła wchodowego, także od dozoru cłowego i podania spisu onychże: ponieważ zaś cło konsumowe rozporządzone Taryfą, oznaczone iest do pobierania od miary, wagi i liczby towarów, a dla pobierania onego towary przeyrzane, własność i ilość onych z podanym spisem właścicieli sprawdzoną bydź powinna, zatem odtąd na wydanie towarów ze składu wolnego portu i do zużywania w Odessie i iego obwodzie podane bydź powinny dokładne spisy do urzędu cłowego, który obowiązany iest: w przytomności Deputowanego miasta Odessy towary w tym samym magazynie, w którym są złożone, przeyrzeć, o ich miarze, wadze i liczbie podług tego, iak iest przepisane cło konsumowe taryfą, przekonać się, takowe na deklaracyi obliczyć, i podpisem swoim wraz z Deputowanym miasta Odessy zatwierdzić, te, które będą musiały bydź stęplowane osobnym dla miasta Odessy przeznaczonym stęplem opatrzyć, na skrzyniach towarów stępel cłowy ołowiany przyczepić i po odebraniu przepisanego cła konsumowego dla przepuszczenia tychże przez straż, utworzoną przy bramie portu wolnego wydać billet, na którym wyrażona bydź powinna: ilość skrzyń, znaki i numera, tudzież liczba przyczepionych stęplów ołowianych. Straż sprawdzi liczbę i summę skrzyń, ich znak i numera iakoteż liczby, całość stępla ołowianego i przerachuie ie. Po takiém śledztwie, gdy wszystko w należytym będzie stanie, zdeymie stępel ołowiany i przepuści towary, bilet zaś wydany przez urząd cłowy zachowa u siebie.

9. Towary te, które ze składu portu wolnego maią bydź rozesłane gdzie bądź po innych miastach Państwa, przepuszczone będą także tym sposobem po złożeniu deklaracyi w urzędzie cłowym i po zapłaceniu zupełnego cła według taryffy mianowicie: cła wchodowego i konsumowego, opatrzone wprzód powszechnym stęplem cła. Atoli na skrzyniach które odprawione będą do składu cłowych urzędów, podług zasad ustanowionych o przewozie i złożenia

towarów z urzędów cłowych wchodowych do składów urzędów cłowych i na skrzyniach odprawionych do przewozu, pozostaną stęple ołowiane i oddane będą przewożącym towary bilety, aby ie w pierwszym przypadku okazali w składach urzędu cłowego, w ostatnim zaś w urządach cłowych, przez które towary wychodzą za granicę.

10. Ponieważ cła konsumowe od towarów zużywanych w Odessie i iego obwodzie, nie są pobierane do kassy Państwa, lecz na rzecz miasta, a dla zapobieżenia nadużyciu ze szkodą dochodów mieyscowych, tudzież dla zabezpieczenia handlu na innych mieyscach Państwa od uszczerbku, ustanowiony iest osobny stępel dla towarów, od których iedynie konsumowe cło ma bydź opłacone, i stępel ten różny iest od stępla tych towarów, które zapłaciły zupełnie cło podług taryffy; i tak, ieżli gdziekolwiek po za miastem Odessy i obwodem iego oznaczonym przez postanowienie z d. 18. Kwietnia 1817 okażą się towary ze stęplem, dowodzącym, iż przeznaczone są dla miasta Odessy, lub gdy nie znayduią się towary stęplowi temu podlegaiące, od których iedynie cło konsumowe zapłacono, postąpiono ma bydź z temi, iakoteż z właścicielami przemycaiącymi i przedaiącymi podług ustaw na przemycanie wydanych. Przeciwnie zaś w mieście Odessie i iego obwodzie wolne iest kupno i sprzedaż tych towarów, od których zupełne, to iest, cło wchodowe i konsumowe do kassy Rządowey zapłacono, i takowe opatrzono stęplem cła, acz bez naymnieyszego ztąd dla miasta zysku.

11. Jeźli życzy sobie kto wywieść do sprzedaży za obwodem, niektóre z towarów oznaczonych stęplem dla miasta Odessy, zatem obowiązany on iest, oznaymić to na piśmie urzędowi cłowemu Odesseńskiemu, i dopłacić cło wchodowe podług taryffy; Urząd cłowy zaś, odebrawszy takowe w obecności Deputowanych miasta, obrachuie cło konsumowe przypadaiące na rzecz Korony, i takowego za podpisem Deputowanych zażąda i odbierze na powrót z kassy mieyskiey. W tym przypadku, takie towary opatrzone będą powszechnym stęplem cłowym do wolnego sprzedania w całym kraiu.

12. Z towarów złożonych na składzie portu wolnego, wolno iest kupcom podług ogólnych przepisów tyle wedle ich upodobania przesłać za granicę morzem, ile sobie życzą, bez opłacenia cła konsumowego.

13. Aż do wybudowania składów wolnego portu i otoczenia onychże murami, przybywaiące towary składane będą do domów pakownych pod dozor urzędu cłowego w Odessie, i ieźli tam się nie pomieszczą, składane będą w komorach prywatnych, które sami kupcy nayma, i towary te zachowane będą pod dozorem urzędu cłowego pod właściciela zamknięciem i pieczęcią z należną w tey mierze odpowiedzialnością urzędu cłowego.

14. Wszystkie dotąd przywiezione, znayduiące się w handlu towary zagraniczne w obwodzie wolnego portu, od których nie opłacono cła konsumowego, muszą bydź oświadczone spisane i do składów oddane, lub od nich toż cło zapłacone. Stosownie więc do tegoż rozporządzenia ma bydź Gubernatorowi woiennemu Chersońskiemu poruczono, aby handluiących w wolnym porcie obwieścił okólnikiem, by w przeciągu miesiąca, podali deklaracyę względem wszystkich towarów znayduiących się u nich od czasu otworzenia wolnego portu i zostawione onemuż moc wyznaczenia przez niego szczególnych urzędników i członków Magistratu, którzyby wspólnie z urzędnikami urzędu cłowego spisali owe towary, oznaczaiąc ich własność, miarę, wagę, lub ich liczbę stosownie do Taryfy, spis takowych z ogólnem wykazem do urzędu cłowego Odesseńskiego i do wydziału handlu zagranicznego podali, towary te sami do domów pakownych urzędu cłowego Odesseńskiego, a wrazie takowe tam nie zmieszczą się w naymowanych przez kupców magazynach złożyli, które zostawać będą pod dozorem urzędu cłowego i właściciela zamknięciem i pieczęcią, za należną odpowiedzialnością za całość urzędu cłowego, lub onym takowe po opłaceniu cła konsumowego wydać powinni, a w takim przypadku urząd cłowy podlegaiące towary stęplowi opatrzyć powinien szczególnym stęplem, maiącym napis: »Dla »miasta Odessy na rok 18..« Po upłynieniu wyżey oznaczonego czasu postąpiono będzie ze wszystkiemi nie okazanemi towarami zagranicznemi, znalezionemi w mieście Odessie i iego obwodzie, od których nie opłacono cła konsumowego, a zatem i stępla niemaiącemi tak, iak z towarami ukrytemi od cła, to iest, zabrane one będą na rzecz donosiciela a cło konsumowe zabrane na rzecz miasta. — Gdyby przy oznaczeniu towarów, na których podług ich własności ani stępel fabryki i znak nie iest wyszyty ani wrobiony, zachodziła wątpliwość względem ich pochodzenia, mianowicie, czyli są z fabryk Rossyyskich lub zagranicznych, więc o tem przekonać się należy przez świadectwo członków Magistratu, fabrykantów lub doświadczonych kupców.

Przełożenie to podpisał N. Cesarz Jego-

mość na d. 1. Czerwca 1821 własnę ręką tąk: Ma bydź podług tego! »Alexander.«

Turcyia.

Podług naynowszych wiadomości z Konstantynopola z dnia 10. Sierpnia umieszczonych w Dostrzegaczu Austryiackim odebrano tamże doniesienia z Morei i Liwadii, wedle których udało się woyskom W. Porty wypędzić powstańców z niektórych obwodów tych prowincyy i przywrócić w onych spokoyność.

W Smyrnie przywrócono także spokoyność; przeciwnie zaś Scala nuova i Mitylena były widowiskiem krwawych wypadków. Niedaleko Saloniki znayduie się kupa buntowników; Basza owego miasta odebrał rozkazy rozproszyć i zniszczyć onę. Flota Turecka widziana niedawno na wysokości Samos, udadź się miała do Rhodos, aby połączyć się mogła z eskadrą wysłaną przez Mohammeda Alego Baszę Egiptu. Eskadra ta składać się ma z 14 żaglów i powiększey części osadzoną Europeyskiemi maytkami; dowodzi nią Ismail Gibraltar, który pierwey był ajentem Baszy w Szwecyi i Livornie; ma to bydź sposobny żeglarz i dawniey służyć iuż miał na okrętach Angielskich.

Ibrahim Basza Brussy stoi ieszcze wciąż obozem pod Bujukderem nad morzem czarnem; odebrał on nowe posiłki w ludziach z Azyi. Jeden z pierwszych Officerów tego Baszy został niedawno posunięty na wyższy stopien i otrzymał buńczuk; takowe dano dwom niedawno złożonym Baszom; ieden z tych otrzymał Wielkorządztwo Kandyi, z rozkazem przywrócenia spokoyności na teyże wyspie.

Do nayważnieyszych zdarzeń tych ostatnich dni należy skazanie na śmierć dwóch naystarszych synów Alego Depedelenli Baszy Janiny, Veli i Muchtara Baszów; tamten był na wygnaniu w Kuthaja, ten w Cezarei. Derwisz przebrany za Greka był ich szpiegiem; schwytano go w Konstantynopolu, a znalezione przy nim listy wydały taiemnicę synów tyrana Epiru.

W Konstantynopolu panowała zupełna spokoyność; embargo włożone dotąd na wszystkie zbożem ładowane okręty zniesione iest rozkazem W. Sułtana. Żegluga na Kanale idzie iak pierwey bez przeszkody.

Zdarzenia, o których po większey części gazety Europeyskie z tak[illegible]nością donosiły, iakoto: uczestnictwo Izraelitów do zgroz popełnianych na zwłokach powieszonego Patryiarchy, schańbienie 150 dziewcząt Greckich na bazarze i tyle innych wieści, nie są znane w Konstantynopolu i zupełnem wynalazkiem obcych. Przełożeni gminy Izraelitów w Konstantynopolu, uczynili nawet publicznie kroki, dla zbicia wieści dotyczących się ich Narodu, ponieważ znaiome zdarzenia w Odessie, aż nadto usprawiedliwiły ich obawy od podobnych przeciwdziałań na innych mieyscach.

Zaraza nie uczyniła żadnych znacznych postępów w Smyrnie; w Stolicy nie pokazały się dotąd żadne szlady takowey.

Multany i Wołoszczyzna.

Z nad granic Multan d. 27. Sierpnia. (Od innego korrespondenta.) — Podług wiadomości odebranych z Jass nadciągnąć miał do Ibraiłowa korpus Turecki, 17,000 ludzi wynoszący a Janczarowie wysłani na powrot z Multan, mieli wstrzymać swóy pochód z rozkazu Seraskiera Ibraiłowskiego. Głoszą, że Basza puścić się chce w góry Dornańskie celem pokonania Heteristów, wszakże są tacy, co o tem powątpiewaią, ponieważ wszystkiego nie więcey iak 4,000 woyska Tureckiego z 8 działami w Multanach postało. Reszta woyska cofnęła się w spiesznym pochodzie do Ibraiłowa i wzdłuż Dunaju. Grecy znayduiący się wzdłuż granicy pustoszą kray. Zapewniaią, że znaczna siła Turecka zebrała się nad Dunajem. Bojarowie małych i wielkich Multan wyiąwszy iakich 4 lub 5, wybieraią Deputacyią do Konstantynopola z prośbą do W. Sułtana o nadanie im za Xięcia, którego ze swoich (Multańczyka), ponieważ Grecy od nieiakiego czasu W. Porcie przeniewierzyli się, częstokroć cały Naród na sztych wystawili i kray uciskali.

Ztamtąd d. 29. Sierpnia. — Zdaie się, że Turcy cofaią się z Multan. Wezyr mianował Wogorydego Zastępcą i poruczył mu zarząd w Multanach. Multanie są niekontenci z tego, że W. Porta tyle zaufania w Wogoridym pokłada i mówią, że skoro woysko Tureckie wyciągnie, Grecy powrócą znowu na ziemię Multańską i będą ią więcey ieszcze pustoszyć. Multanie rozpaczaią, z powodu tego ze strony Wezyra, w Wogorydim położonego zaufania. Wielu Bojarów, co chciało wrócić do kraiu, rozmyślało się znowu i dziwi się, iak W. Porta może dowierzać ieszcze któremukolwiek Grekowi, cierpiawszy iuż tyle przez ich niewierność.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.